

Huvudman

Västerås kommun
carina.sandstrom@vasteras.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Persboskolan i Västerås kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Västerås kommun en anmärkning avseende brist rörande vissa disciplinära åtgärder och utformande av plan mot kränkande behandling. Västerås kommun ska senast den **2022-11-30** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar och särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, bedömning och betygssättning, trygghet och studiero, ogiltig frånvaro samt skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys inlett en tillsyn våren 2022 i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Persboskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, studiehandledning

på modersmålet, bedömning och betygssättning, trygghet och studiero, disciplinära åtgärder, åtgärder för att motverka kränkande behandling och ogiltig frånvaro.

Skolinspektionen har, som en del av utredningen, genomfört verksamhetsbesök på skolenheten den 10, 18 och 19 maj 2022. Under besöksdagarna intervjuade Skolinspektionen elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn. I samband med besöket genomfördes också ett antal lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, åtgärdsprogram och skolans ordningsregler för läsåret 2021/22. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med elevhälsan och rektor framkommer att lärare inte dokumenterar skriftligt att de vidtagit åtgärden att visa ut en elev ur undervisningslokalen på grund av att eleven stör undervisningen. Elever, lärare elevhälsan uppger i intervjuer att lärare visar ut elever ur undervisningslokalen på grund av att eleverna stör undervisningen i klassrummet. Både elever och lärare uppger att läraren brukar ge eleven muntliga tillsägelser att sluta störa ordningen innan läraren visar ut eleven ur undervisningslokalen. Elevhälsan och rektor uppger därtill i intervju att det på skolan saknas rutiner för utvisning av elever ur undervisningslokalen.

Rättslig reglering

I 5 kap. 6 § skollagen anges att rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. En åtgärd enligt bestämmelsen får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 7 § skollagen följer att en lärare får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör ordningen eller på annat sätt uppträder olämpligt och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Av 5 kap. 24 § skollagen framgår att om en åtgärd vidtagits enligt 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 eller 23 §, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skyldigheten att dokumentera vid tillämpning av vissa disciplinära åtgärder. Utredningen visar att flera lärare använder utvisning ur undervisningslokalen som en disciplinär åtgärd när elever stör ordningen, men att det inte finns rutiner som är kända för lärarna avseende utvisningar ur undervisningslokalen. Av utredningen framgår att lärare visar ut elever ur undervisningslokalen utan att åtgärden dokumenteras skriftligt av den lärare som har genomfört åtgärden.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans plan mot kränkande behandling 2021/2022, som Skolinspektionen tagit del av, framgår en redogörelse för vilka åtgärder som avses genomföras under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Det saknas dock en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Av planen framgår det inte heller någon hänvisning till något annat dokument för en sådan redogörelse.

Av Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att eleverna är delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp och se över skolans plan mot kränkande behandling. Detta sker bland annat genom att skolan identifierar otrygga platser på skolan samt att eleverna deltar i kartläggningar genom att exempelvis fylla i elevenkäter. Vid intervju med rektorn framkommer även att skolan går igenom planen mot kränkande behandling vid läsårsstart med alla elever.

Rättslig reglering

Av 6 kap 8 § skollagen följer att huvudmannen varje år ska se till att det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Vidare ska en sådan plan upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utformningen av skolenhetens plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att skolenhetens plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Således gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Västerås kommuns verksamhet vid Persboskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skyldigheten att dokumentera vissa disciplinära åtgärder. Vidare uppfyller inte Västerås kommun författningarnas krav vad gäller utformning av plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att de lärare som tillämpat utvisning som disciplinär åtgärd inte har dokumenterat åtgärden och att det saknas rutiner för utvisning av elever ur undervisningslokalen. Det rör sig dock om en mindre allvarlig brist som inte påverkar elevernas studiemiljö i någon större utsträckning. Vidare bedömer Skolinspektionen att bristen avseende skolans plan mot kränkande behandling inte är omfattande. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Västerås kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Ogiltig frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med elever och lärare framkommer att skolan informerar elevens vårdnadshavare samma dag vid ogiltig frånvaro och att en utredning startas om en elev har upprepad eller längre frånvaro. Lärare uppger i intervju att de fyller i en närvarorapport och rapporterar om elever som har mer än 20 procents frånvaro varje månad, samt att skolan följer Västerås Stads frånvarorutin. Av den inkomna dokumentationen framgår att 13 frånvaroutredningar har gjorts de senaste 12 månaderna.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 17 § skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och elevhälsan framkommer att elever som befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ges stöd i form av extra anpassningar. Till exempel ges stöd genom att elever får använda digitala hjälpmedel i undervisningen och att elever får genomföra muntliga prov istället för skriftliga. Lärare uppger även att elevhälsan är delaktiga i arbetet med extra anpassningar.

Vid intervjuer med elever framkommer att flera elever anser att de inte får de extra anpassningar och det särskilda stöd som de är i behov av. Vid intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer dock att många elever inte behöver sådant särskilt stöd då eleverna har god måloppfyllelse och klarar sig på de extra anpassningar som ges i klassrummet på gruppnivå. Vidare framkommer att skolan inte har hunnit utreda behovet av särskilt stöd för vissa elever, men att dessa elever alltså har fått stöd i undervisningen i förebyggande syfte i väntan på att en utredning ska göras.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan samt inkommen dokumentation framkommer att elever som befaras inte komma att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att eleverna getts stöd i form av extra

anpassningar, anmäls skriftligt till elevhälsan. Elevhälsoteamet går igenom anmälningar regelbundet och beslutar hur skolan ska gå vidare med dem. Elevhälsan ser inledningsvis över om justering eller intensifiering av befintliga extra anpassningar är en tillräcklig åtgärd för att möta elevens stödbehov. Om detta inte anses vara tillräckligt gör specialpedagogen en pedagogisk utredning. Rektorn beslutar därefter om ett åtgärdsprogram ska upprättas och elevens vårdnadshavare underrättas om beslutet. Om rektor tar beslut om att åtgärdsprogram ska upprättas, skapas ett sådant där det särskilda stödet, som ges av specialläraren, dokumenteras. Åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas regelbundet.

Skolinspektionen har tagit del av fyra stycken aktuella åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammen framgår när åtgärderna ska utvärderas och vem som är ansvarig för utvärderingen.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Bestämmelserna i första-tredje styckena och i 3 kap. 9-12 §§ ska inte tillämpas, om en elevs stödbehov bedöms kunna tillgodoses genom en åtgärd till stöd för nyanlända och andra elever vars kunskaper har bedömts enligt 3 kap. 12 c §.

I 3 kap. 9 § skollagen anges att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Vidare framkommer att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 3 kap. 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med elever och den dokumentation som inkommit framkommer att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet ges det. Vidare framkommer att elevernas behov identifieras vid kommunens mottagningsenhet för nyanlända.

Rättslig reglering

De elever som behöver det ska ges studiehandledning på modersmålet (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och inkommen dokumentation framgår att om den undervisande läraren inte är legitimerad sätts betyget tillsammans med en legitimerad lärare. Vid betygssättning ska båda lärarna tillsammans diskutera betyget och sedan skriver båda under betyget.

Vidare framgår det av intervjuer med lärare att de bedömer elevernas kunskaper och förmågor i relation till kunskapskraven. Bedömningen genomförs löpande under terminen, till exempel genom att utvärdera vilka kunskaper eleverna har uppvisat under lektioner, vid prov, inlämningsuppgifter och muntliga övningar.

Därutöver framgår det av intervjuer med lärare att de nationella proven hanteras och genomförs i enlighet med författningarnas krav och lärarna särskilt beaktar elevens resultat på de nationella proven när terminsbetygen sätts.

Rättslig reglering

Av 3 kap 16 § skollagen följer att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är le-

gitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

I 10 kap. 20 a § skollagen anges att vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

I Läroplanen (Lgr11, 2.7 bedömning och betyg) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet föreskrivs att läraren vid betygssättning ska utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ordningsregler

Av Skolinspektionens framkommer att det finns ordningsregler på skolan och att elever är delaktiga i framtagandet av ordningsreglerna. Exempel på ordningsregler som har getts i intervjuerna är att det är en mobilfri skola, att elever inte får äta godis och nötter under skoltid och att eleverna på mellanstadiet inte får lämna skolans område. Av inkommen dokumentation och intervjuer framkommer vidare att klasslärarna i början av varje hösttermin går igenom det föregående läsårets ordningsregler. Utifrån dessa regler får eleverna i respektive klass diskutera vilka ordningsregler de önskar under kommande läsår. Detta samlas sedan in från alla klasser och utifrån detta beslutar skolans ledningsgrupp ordningsreglerna som gäller för läsåret. Rektorn har även skickat in skolans ordningsregler för läsåret 2021/22.

Utredning när en elev vid upprepande gånger stör ordningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det finns elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen och uppträder olämpligt. Rektorn uppger i intervju att utredningar kring elevernas ordningsstörande beteende har genomförts och att åtgärder vidtagits för att få eleverna att ändra sitt beteende. Rektorn har även pratat med de berörda elevernas vårdnadshavare. Av inkommen dokumentation framgår det att det under läsåret 2021/22 har startats två utredningar om ordningsstörande beteende när elever vid upprepande tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt. Av dokumentationen framgår att skolan har vidtagit åtgärder för att få eleverna i fråga att ändra sitt beteende.

Rättslig reglering

Ordningsregler

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler på skolan som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna ska utarbetats under medverkan av eleverna och följas upp.

Utredning när en elev vid upprepande gånger stör ordningen

I 5 kap. 9 § skollagen anges att om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse ska rektorn se till att det startas en utredning där saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Vidare ska rektorn enligt 5 kap. 10 § skollagen, med utgångspunkt i vad som framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § skollagen, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att personal som får kännedom om att en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling upprättar en anmälan till elevhälsan, som i sin tur går igenom anmälan och överlämnar den till rektorn. Därefter anmäler rektorn händelsen till huvudmannen. Vidare framkommer att en utredning om kränkande behandling startas direkt vid en anmälan om kränkande behandling och åtgärder vidtas för att förhindra att en kränkning sker igen. Utifrån den inkomna dokumentationen framkommer att det har gjorts 32 stycken kränkingsanmälningar till huvudmannen de senaste 12 månaderna.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 10 § skollagen ska en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschef Andreas Gydingsgård.

Utredare Charlotte Rosengren har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Diana Inal medverkat.